

Projekt Šafran

Priručnik za nastavnike

An Roinn Oideachais
Department of Education

Co-funded by
the European Union

Sadržaj

O Projektu Šafran.....	1
Osnovne informacije o Holokaustu	2
Nežidovske žrtve Holokausta	3
Zašto sadimo žute šafrane	4
Sadnja šafrana.....	5
Praćenje tijeka Projekta Šafran..	6
Pravednici među narodima.....	7
Prihvatanje međusobnih različitosti i slavljenje sličnosti...	8
Diskusija i riječi.....	9
Europska unija	10-11
Dodatna literatura i izvori.....	12
Stradanja izbjeglica tijekom Holokausta i danas	13
Holokaust i drugi genocidi u 20. stoljeću	13

O Projektu Šafran

Projekt Šafran (eng. The Crocus Project) besplatan je projekt namijenjen učenicima i mladima u dobi od deset godina naviše. Inicijativa je pokrenuta u Irskoj 2005. i dosad se proširila na dvanaest europskih država. Naša je želja da sve države članice Europske unije sudjeluju u Projektu Šafran.

Organizacija Holocaust Education Ireland osigurava lukovice žutog šafrana koje se sade u jesen u spomen na milijun i pol židovske djece stradale u Holokaustu i tisuće drugih dječjih žrtava nacističkih zverstava. Žuti cvjetovi asocijacija su na žute Davidove zvijezde koje su Židovi bili prisiljeni nositi tijekom nacističke vladavine. Vrijeme cvjetanja šafrana otprilike se podudara s Međunarodnim danom sjećanja na žrtve Holokausta, koji se obilježava 27. siječnja.

Palermo, Sicilija, Italija.

Dok se ljudi dive cvjetovima, mladi im mogu objasniti što oni predstavljaju i što se dogodilo djeci kojoj se na taj način odaje počast. Sudjelovanje u Projektu Šafran konkretan je način da se mlade upozna s temom Holokausta i da se među njima podigne razina osviještenosti o opasnostima rasizma te predrasuda i diskriminacije u svim oblicima. Mladi uče o važnosti uključivosti i poštovanja prema svim ljudima, bez obzira na etničku pripadnost, invalidnost, spolnu orijentaciju ili vjerska uvjerenja.

Priručnik za nastavnike Projekta Šafran sadržava osnovne informacije i prijedloge za pomoć u uspješnoj provedbi programa. Zadaća je nastavnika da prilagode jezični izričaj dobi svojih učenika, njihovoj razini razumijevanja, njihovom predznanju o temi i eventualnim lokalnim okolnostima ili senzibilitetima.

The Crocus Club na društvenoj mreži Facebook siguran je mrežni forum koji vodi organizacija Holocaust Education Ireland, gdje sudionici mogu s drugima podijeliti svoja iskustva u vezi s projektom te objavljivati fotografije, komentare i razmišljanja. Ujedno je i platforma koja članovima omogućuje sklapanje novih prijateljstava kod kuće i inozemstvu s drugim školama, skupinama i pojedincima.

Žute šafrane sadimo u spomen na svu djecu stradaluu Holokaustu. Na taj ih način čuvamo od zaborava i prenosimo sjećanje na njih i njihove priče na buduće naraštaje.

Ambasadori Projekta Šafran

Kad se priključite Projektu Šafran, postajete njegov ambasador. Govoreći o svojem iskustvu sudjelovanja u Projektu Šafran potičete nove prijatelje, škole i skupine mladih da mu se priključe. Na taj način broj sudionika raste svake godine.

Potvrdu o sudjelovanju u projektu možete preuzeti skeniranjem QR koda ili posjetiti [holocausteducationireland.org/crocus-project](https://www.holocausteducationireland.org/crocus-project).

Preuzmite
Potvrdu o
sudjelovanju:

Osnovne informacije o Holokaustu

Pod pojmom Holokaust podrazumijeva se sustavno ubojstvo šest milijuna Židova i stotina tisuća drugih žrtava koje su počinili nacisti i njihovi kolaboracionisti.

Nakon poraza u Prvom svjetskom ratu (1914. – 1918.) Njemačka se našla u brojnim gospodarskim i društvenim problemima. Na tisuće ljudi bilo je gladno i nezaposleno. Njemački narod očekivao je rješenje svojih problema od svojih političkih vođa.

Tijekom tridesetih godina 20. stoljeća na scenu su stupili nacionalsocijalisti, za koje će se kasnije uvriježiti naziv nacisti, koji su tvrdili da imaju rješenja za njemačke probleme. Stekli su veliku popularnost te su 1933. formirali vladu. Vođa im je bio Adolf Hitler. Razdoblje od 1933. do 1945. godine često se naziva nacističkom erom. U tom se razdoblju dogodio Holokaust.

Hitler i nacisti nisu trpjeli nikakvo protivljenje njihovoj ideologiji ili njihovim politikama. Progonili su pripadnike različitih etničkih manjina i nacionalnosti te različitih kultura ili vjerskih zajednica, a na meti su im bile i slabe i ranjive osobe poput osoba s invalidnošću. Svima njima posebno su otežali život. Nacistima je odgovaralo da te ljude proglašaju žrtvenim jarcima kako bi ih mogli okriviti za svoje probleme. To se posebno odnosi na Židove, koje su progonili na iznimno okrutan način. Nacistički progon Židova, poznat pod nazivom Holokaust, jedno je od najstranotnijih poglavlja europske povijesti 20. stoljeća.

Njemačka je u rujnu 1939. napala Poljsku, čime je započeo Drugi svjetski rat. Njemačka vojska ubrzo je pregazila veći dio Europe.

Nacisti su otjerali stotine tisuća Židova iz cijele Europe u geta, koncentracijske logore, radne logore i logore smrti. I pripadnici drugih naroda i skupina bili su zatočeni u tim logorima, gdje su bili izloženi okrutnom postupanju, hladnoći, gladi i bolestima. U logorima smrti zatočenike su ubijali otrovnim plinom. Nacisti su ubili šest milijuna Židova, uključujući milijun i pol djece.

Mađarski Židovi prije ukrcavanja u stočne vagone kojima će ih se prevesti u koncentracijske logore.

OKVIR S RIJEČIMA

Naučite nove riječi:

Kolaboracionisti

Etničke manjine

Geta

Ideologija

Siroče

Politike

Žrtveni jarc

Ranjiv

Definicije navedenih novih riječi možete pronaći na mrežnoj stranici organizacije Holocaust Education Ireland.

Žuta zvijezda

Davidova zvijezda židovski je simbol. U svim zemljama u kojima su nacisti bili na vlasti ili koje su bile pod njihovim utjecajem Židove se prisiljavalo na nošenje žute zvijezde na odjeći. Time su Židovi bili izdvojeni od ostalih.

Kako je tim ljudima bilo pod prisilom nositi žutu zvijezdu?

Kako im je bilo osjećati se „drugacijima“?

Razgovarajte o tome s učenicima.

Djeca nose žute zvijezde u terezinskom getu.

Vrlo je važno da nikada ne zaboravimo to stravično razdoblje europske povijesti od 1933. do 1945. godine. Nikada više ne smijemo dopustiti nikome, bilo da se radi o pojedincu ili o skupini ljudi, da oduzimaju drugima živote ili nanose patnju zato što im se ti ljudi ne sviđaju ili se ne slažu s njihovim mišljenjima.

Nežidovske žrtve Holokausta

Romi i Sinti

U vrijeme Holokausta žrtve genocida bili su i Romi i Sinti. Tisuće pripadnika tih naroda je okupljeno, otjerano u geta i deportirano u koncentracijske logore i logore smrti. Romi su ubijani i na područjima Sovjetskog saveza pod njemačkom okupacijom. U romskoj tradiciji priče se prenose usmeno s jednog naraštaja na drugi. Zbog toga je teško utvrditi što se točno dogodilo. Procjenjuje se da su nacisti tijekom Holokausta ubili između 250 000 i 500 000 Roma i Sinta. Novi naraštaji Roma i Sinta danas pohađaju škole i sveučilišta. Istražuju što se dogodilo njihovom narodu i svoje zaključke bilježe i zapisuju za potomstvo.

Amalie Schaich bila je djevojčica iz naroda Sinti iz istočne Rumunjske, jedna od četvero braće i sestara. Iako njezina obitelj nije ništa skrivila, nacisti su je razorili. Amalie je 1944. otpremljena u „ciganski logor“ u Auschwitzu, gdje su mnogi zatočenici umrli od posljedica zlostavljanja, hladnoće, gladi i bolesti. Amalie je preživjela Auschwitz, rat i Holokaust.

Amalie Schaich, djevojčica iz naroda Sinti, Rumunjska

Europski dan sjećanja na romske žrtve Holokausta obilježava se 2. kolovoza svake godine.

Osobe s invalidnošću

Nacisti su ubili tisuće osoba s intelektualnim ili fizičkim poteškoćama, koje su smatrali nižim bićima koja ne zaslužuju živjeti. U Njemačkoj i Austriji nacisti su ubili više od 300 000 osoba s invalidnošću.

Manfred Bernhardt rođen je 1929. s intelektualnim poteškoćama u sretnoj obitelji u njemačkom Dortmundu. Kad mu je bilo 13 godina, njegove su roditelje uvjerali da ga pošalju u specijalističku dječju bolnicu u Aplerbecku, obećavši im da će Manfred tamo imati dobru njegu. Vjeruje se da je Manfred bio žrtva programa usmrćivanja osoba s invalidnošću. Umrlo je u lipnju 1943. pod sumnjivim okolnostima.

Manfred Bernhardt i njegova sestra Gerda. Njemačka, 1930.

Poljaci, slavenski narodi i druge etničke manjine

Nacisti su progonili i ubili stotine tisuća Poljaka i pripadnika slavenskih naroda. Među njihovim su žrtvama dva milijuna Poljaka te tisuće Bjelorusa, Slovenaca, crnaca, osoba miješane rase i pripadnika različitih etničkih manjina. Nacisti su ih smatrali nižim bićima koja treba odstraniti iz njemačkog društva.

Tisuće su deportirane u koncentracijske logore, gdje su umrli od posljedica okrutnog postupanja, gladi, hladnoće i bolesti. Tisuće poljske djece otete su i odvedene u Njemačku, gdje su ih odgajali kao Nijemce.

Poljski zatočenik Julian Noga u koncentracijskom logoru Flossenbergu u Njemačkoj, 1942.

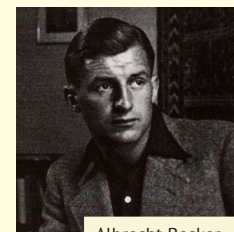

Fotografija djevojčice miješane rase koju su pokazivali tijekom predavanja o rasi i zdravlju u Njemačkoj.

Homoseksualci

Homoseksualnost se u Njemačkoj i većini europskih zemalja smatrala kaznenim djelom sve do šezdesetih godina 20. stoljeća ili dulje. Nacisti su progonili homoseksualce i lezbijke, za koje su tvrdili da su u izravnoj suprotnosti s njemačkim idealima. Homoseksualce su odvodili u koncentracijske logore, gdje su morali raditi teže nego ostali zatočenici, dobivali su manje hrane i s njima se okrutnije postupalo. Tisuće homoseksualaca ubijeni su ili su umrli od posljedica nečovječnih uvjeta kojima su bili izloženi. Nakon rata mnogi su homoseksualci vraćeni u zatvor, pri čemu im u kaznu nisu uračunate godine provedene u nacističkim logorima. Zbog raspoloženja javnosti homoseksualcima je bilo teško govoriti o njihovim stradanjima i vrlo ih je malo to činilo.

Albrecht Becker bio je umjetnik i ravnatelj kazališta. Otvoreno se deklarirao kao homoseksualac. Od 1935. bio je zatočen u nekoliko koncentracijskih logora. Preživio je rat i Holokaust.

Albrecht Becker

OKVIR S RIJEČIMA

Naučite nove riječi:

Raseljene osobe

Progon

Okrutnost

Sazivanje

Pojava

Definicije navedenih novih riječi možete pronaći na mrežnoj stranici organizacije Holocaust Education Ireland.

Među žrtvama Holokausta su i tisuće političkih protivnika nacista i kršćana koji su se suprotstavili nacistima i pomagali Židovima.

Zašto sadimo žute šafrane

Tuga i nada

Žute šafrane sadimo u spomen na milijun i pol židovske djece i tisuće druge djece stradale u Holokaustu. Njihova žuta boja podsjeća nas na žute Davidove zvijezde koje su Židovi bili prisiljeni nositi za vrijeme nacističke vladavine. Sami cvjetovi podsjećaju nas na svu djecu stradal u Holokaustu.

Nacisti su ubili stotine tisuća djece, ali mnoga su djeca preživjela. Ta su djeca danas uglavnom bake i djedovi. Svoje su priče prenijeli svojoj djeci i unucima. Njihove se priče nikad ne smiju zaboraviti. Moramo ih ispričati vlastitoj djeci.

Kad šafrani procvjetaju početkom proljeća, prisjećamo se djece koja su izgubila živote. Ali prekrasni cvjetovi ujedno nas podsjećaju na to da život počinje iznova i nakon najstravičnijih događaja i da se možemo nadati ljepšoj budućnosti. Cvjetovi nas podsjećaju na to da u svijetu još ima ljepote i nade za našu budućnost. Sadnja cvjetova budi tugu, ali i nadu. Nadamo se da će s vremenom djeca iz cijelog svijeta saditi žute šafrane u spomen na svu djecu stradal u Holokaustu.

Hanna Lehrer iz Münchena nosi žutu zvijezdu. Hanna je rođena 1936. Deportirana je u Rigu u Latviji, gdje je ubijena u dobi od šest godina.

Elektroniczne Zakłady Naukowe z Wrocławia, Poljska.

4. osnovna škola Atena, Grčka.

Djeca sade šafrane s gđom Sabinom Higgins u mjestu Áras an Uachtaráin.

Sadnja šafrana

Lukovice šafrana sade se u jesen, između sredine rujna i sredine studenoga. Proljeće u različitim državama stiže u različito vrijeme. Nije previše bitno kad će šafrani procvjetati: bitno je da se sade u spomen na djecu stradalu u Holokaustu i podsjećaju na nas na njih kad procvjetaju. Također nas podsjećaju na to koliko je važno prihvaćati i cijeniti ljude iz svih kultura i etničkih skupina.

U vrtu

Osnovna škola br. 12
Kornel Makuszyński u
Otwocku, Poljska.

Posadite lukovice šafrana u kvalitetnoj zemlji na dubini od oko 15 cm. Zalijte ih i ne dirajte dok cvjetovi ne počnu izbijati u proljeće. Vrt u kojem su posađeni šafrani možete izvana ograditi uzicom. U nekim školama šafrane su posadili u obliku Davidove zvijezde.

Posude za cvijeće

U nekim državama zimi je prehladno i previše je leda i snijega da bi se lukovice šafrana mogle posaditi vani. U tom slučaju može ih se posaditi u zatvorenom prostoru u posudama za cvijeće. Sade se po već opisanom postupku. Kad se pojave izdanci, postavite ih ispred prozora u zatvorenom prostoru, ali pazite da ne budu u blizini grijaćih tijela!

Osnovna škola Pascoli,
Cento, Italija.

Posude za cvijeće na prozorima

- Na dno posude stavite komade polomljenih glinenih posuda ili kamenje.
- Napunite posudu bogatom zemljom ili kompostom.
- Posadite lukovice.
- Zalijte ih i prekrijte crnom plastikom (npr. vrećicom za smeće) i ostavite ih vani. Možete ih ostaviti i na nekom hladnom i tamnom mjestu (npr. u šupi ili garaži) do kraja prosinca.
- Skinite plastiku i provjerite je li se zemlja isušila. Prema potrebi je zalijte.
- Stavite posudu pred prozor.

Vrt sa šafranima posađen u obliku Davidove zvijezde na lokaciji Russborough House, okrug Wicklow.

Caryna Camerino, treća generacija preživjelih žrtava Holokausta, s učenicima iz škole Hansfield ETNS u Dublinu.

Tablica Projekta Šafran

Rujan	Listopad	Studeni	Prosinac	Siječanj	Veljača	Ožujak
Sadnja lukovica 	Provjera lukovica, ništa se ne događa 	Provjera lukovica, ništa se ne događa 	U zemlji se počinju pojavljivati zeleni vršci 	Počinju se pojavljivati žuti pupoljci 	Šafrani cvjetaju 	Ove su godine procvjetala 42 šafrana.

1. U razredu pročitajte str. 2.–5. i diskutirajte.
2. Odaberite mjesto za sadnju lukovica šafrana. Zabilježite datum i mjesto na tablicu.
3. Na tablicu zabilježite imena sviju koji su sudjelovali u sadnji lukovica.
4. Objavite fotografije u grupi The Crocus Club. Jednu od tih fotografija zalijepite na tablicu.
5. Nekih 6–8 tjedana naizgled se neće ništa događati. U nekim državama primijetit ćete da se nešto počinje događati ranije ili kasnije nego u nekim drugim državama. To vrijeme iskoristite za planiranje događaja ili projekta kojim ćete obilježiti Dan sjećanja na žrtve Holokausta u svojoj školi.
6. S vremenom će se pojaviti zeleni izdanci šafrana. Zabilježite datum na tablicu. Snimite fotografije izdanaka i objavite ih u grupi The Crocus Club.

7. Zatim će se pojaviti žuti pupoljci. Snimite fotografije prvih pupoljaka.
8. Iz pupoljaka će se ubrzo razviti prekrasni žuti cvjetovi šafrana. Snimite fotografije šafrana u cvatu i objavite ih u grupi The Crocus Club.
9. Izbrojite cvjetove šafrana i zabilježite njihov broj na tablici.
10. Šafrani se svake godine množe i sve ih je više. Sve se više ljudi iz cijeloga svijeta uključuje u projekt sadnje lukovica i time se broj cvjetova stalno povećava. S vremenom će diljem svijeta cvjetati više od jednog i pol milijuna šafrana u spomen na svu djecu stradaluu Holokaustu.

Tablicu Projekta Šafran možete preuzeti skeniranjem QR koda ili možete posjetiti holocausteducationireland.org/crocus-project

Pravednici među narodima

„Pravednici među narodima” naziv je odlikovanja koje se dodjeljuje nežidovima koji su tijekom Holokausta riskirali vlastite živote kako bi spasili Židove. To je odlikovanje dodijeljeno oko 27 000 osoba otkad ga je 1963. godine pokrenuo Yad Vashem, svjetski centar za sjećanje na Holokaust u Izraelu. Nositelji odlikovanja dolaze iz različitih zemalja i pripadnici su različitih kulturnih, vjerskih i etničkih skupina. Svima im je zajednička želja da pomognu drugima. Danas u svijetu žive tisuće Židova koji svoje živote duguju tim hrabrim ljudima. Više o Pravednicima među narodima možete saznati na mrežnoj stranici centra Yad Vashem.

Ovdje možete saznati više o Pravednicima među narodima.

Ovdje možete saznati više o transportima djece.

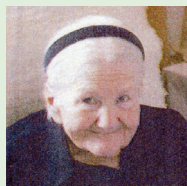
Pojedinci

Mary Elmes je Irkinja iz Corka koja se u vrijeme rata zatekla u Vichyju u Francuskoj. Zajedno sa svojim kolegama i u suradnji s kvekerskim organizacijama spasila je stotine židovske djece od deportiranja u Auschwitz.

Mary Elmes

Irene Sendler spasila je 2500 djece iz varšavskog geta.

Irene Sendler

Chrysostomos je spasio 275 Židova koji su živjeli na otoku Zakintosu tako što je odbio Nijemcima predati popis njihovih imena. Na popis je napisao samo jedno ime – svoje vlastito.

Chrysostomos

Magda i André Trocmé iz hugenotskog sela Le Chambon-sur-Lignon u Francuskoj koje je skrivalo Židove.

Magda & André Trocmé

Poslovni ljudi

Njemački industrijalac **Oskar Schindler** spasio je oko 12 000 Židova u Krakovu.

Oskar Schindler

Diplomati

Raoul Wallenberg, švedski diplomat u Mađarskoj, spasio je tisuće mađarskih Židova.

Raoul Wallenberg

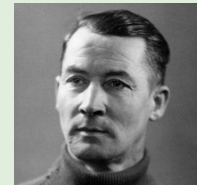
Chiune (Sempo) Sugihara, japanski konzul u Kovnu u Litvi, oglušio se na naredbe ministarstva vanjskih poslova i izdao je više od 600 viza za izlazak iz zemlje poljskim i litavskim Židovima.

Chiune (Sempo) Sugihara

Pravednici u Njemačkoj

Ogorčen progonom Židova, **Wilhelm Hosenfeld**, časnik u njemačkoj vojsci, pomogao je svim Židovima kojima je mogao pomoći.

Wilhelm Hosenfeld

Pravednici u arapskom svijetu

Khaled Abdelwahhab iz Tunisa spasio je Annie Boukris i njezinu obitelj krijući ih mjesecima na svojoj farmi.

Khaled Abdelwahhab

Pravednici u muslimanskom svijetu

Obitelj Bičaku iz Albanije spasila je 26 Židova krijući ih od nacista.

Obitelj Bičaku

Države

Danska: Danci su spašavali pripadnike svoje židovske zajednice prevozeći ih na sigurno u neutralnu Švedsku.

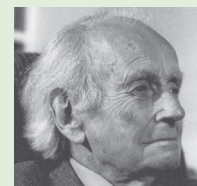

Bugarska: Bugarski narod odbio je predati pripadnike svoje židovske zajednice nacistima.

Heroji

Hubert Butler iz Irske radio je u Međunarodnom centru u Beču, gdje je organizirao vize Židovima i drugim osobama koje su bježale od nacističke tiranije. Pomogao je više od 2000 izbjeglica da stignu do Britanije, Irske, Sjeverne Amerike i drugih država.

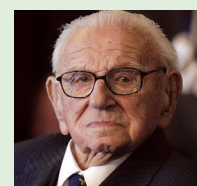
Hubert Butler

Monsignor Hugh O'Flaherty iz Irske tijekom ratnih godina radio je u Vatikanu. Bio je dio mreže koja je krijumčarila Židove i druge iz Rima na sigurno.

Monsignor Hugh O'Flaherty

Engleski biznismen **Sir Nicholas Winton** spasio je 669 židovske djece iz Čehoslovačke organiziravši osam transporta djece („Kindertransports”) u Ujedinjenu Kraljevinu.

Sir Nicholas Winton

Prihvatanje međusobnih različitosti i slavljenje sličnosti

Aktivnosti

Krug

Neka svi u razredu oforme veliki krug. Uхватite se za ruke i promotrite krug. Izgledaju li svi isto ili se neki razlikuju od drugih? Jesu li svi iste veličine? Jesu li svi iste boje kože? Je li im kosa iste boje? Bez obzira na moguće razlike u fizičkom izgledu, učenici će uočiti da su u krugu svi u jednakom položaju. Pripadaju li svi istoj kulturi ili vjeri? Ima li među djecom u razredu Židova? Razlikuju li se oni izgledom od ostalih?

Razmislite o tome koliki bi krug bio kad bi se svi iz vaše škole istovremeno uhvatili za ruke.

Ruke

Fotokopirajte ili fotografirajte ruke svih učenika u razredu ili ih uputite da nacrtaju na komadu papira obris svojih ruku, koji će potom obojiti. Izrežite otiske ruku. Složite ih u kolaž u obliku kruga u kojem će se sve ruke dodirivati. Uočite da su sve ruke slične iako se mogu razlikovati veličinom i bojom.

Učenje o drugim kulturama

Osmislite aktivnost koja će poslužiti za učenje o kulturama i

tradicijama svih učenika u razredu. Na primjer, možete pozvati pripadnika neke druge vjere ili kulture da se obrati razredu. Istražite različite tradicije, vjerske blagdane, državne praznike, specijalitete, tradicionalne nošnje, pjesme i narodne priče.

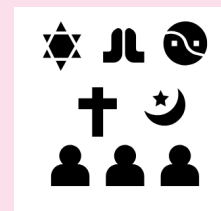
Slavljenje

Prikažite te različite tradicije na različite načine: fotografijama, slikama, kolažima, glazbom.

Simboli

S razredom razgovarajte o simbolima i simboličkim gestama. Potaknite diskusiju o simbolima i njihovu značenju. Spominju li se simboli u Projektu Šafran?

Obilježavanje Dana sjećanja na žrtve Holokausta

Međunarodni dan sjećanja na žrtve Holokausta obilježava se 27. siječnja svake godine. To je idealan trenutak da mladi s drugima podijele svoje iskustvo sudjelovanja u Projektu Šafran i sve što su naučili o Holokaustu. Potaknite učenike da sami predlože aktivnosti kojima bi željeli obilježiti taj važan datum. Neke od mogućnosti su organizirano čitanje tekstova, recitiranje poezije ili izvođenje glazbe, u čemu može sudjelovati cijeli razred, skupina učenika ili čak cijela škola. Može se organizirati i posebna svečanost, koja može biti jednostavna: na primjer, može se zapaliti svijeća u spomen na šest milijuna Židova ubijenih u Holokaustu i na sve ostale žrtve. Jutarnje okupljanje dobra je prilika da se svi okupe, poslušaju neke informacije o Holokaustu i razmisle o njima. Kad ih na to potaknete, sudionici Projekta Šafran dat će mnoštvo prijedloga za obilježavanje Dana sjećanja na žrtve Holokausta. Izvrsno je ako aktivnosti osmišljavaju sami učenici. Objavite fotografije i informacije u grupi The Crocus Group na Facebooku.

Zastave i karta

Diskusija

Savjetujemo da učenici tijekom ove aktivnosti sjednu u krug, ako je moguće. Potaknite ih na diskusiju o predrasudama, diskriminaciji i zlostavljanju kako bi sudionici shvatili važnost tolerancije i poštovanja prema svim osobama u njihovu razredu, skupini, školi, općenito u životu kod kuće i u njihovoj državi. Holokaust nije počeo koncentracijskim logorima i logorima smrti. Počeo je riječima, ismijavanjem i zlostavljanjem.

Čitanje: Pročitajte jednu priču s popisa preporučene literature i razgovarajte o njoj.

Pamćenje: Kako bismo nešto dobro upamtili, potrebni su nam razmišljanje i radnja. Kad razmišljamo o pročitanoj ili naučenoj informaciji ili izvršenoj radnji, ona nam se utiskuje u pamćenje.

Razmišljanje: Sudjelujući u Projektu Šafran razmišljamo o djeci koja su stradala u Holokaustu.

Radnja: U spomen na tu djecu sadimo žute šafrane.

Prisjećanje: Kad šafrani procvjetaju, ponovo se prisjećamo te djece i načina na koji su stradala.

Aktivnost

Ovako je Europa izgledala 1930. godine. Saznajte koje su države okupirali nacisti.

Obojite ih jednom bojom.

Možete li na karti pronaći vašu državu?

Je li vaša država bila uključena u rat?

Ili je bila neutralna?

Riječi

Izradite plakat koji će sadržavati pozitivne i negativne riječi povezane sa sudjelovanjem u Projektu Šafran i učenjem o Holokaustu.

Pozitivne i negativne riječi zapišite različitim bojama.

Razgovarajte o značenju tih riječi. Svaki tjedan dodajte na popis nove riječi.

Podijelite ih u dva stupca: u jedan zapišite pozitivne, a u drugi negativne riječi.

Različitost

Azil

Diskriminacija

Rasizam

Tolerancija

Sigurnost

Genocid

Isključivanje

Poštovanje

Uključivost

Dobrota

Ksenofobija

Progon

Utočište

Definicije navedenih novih riječi možete pronaći na mrežnoj stranici organizacije Holocaust Education Ireland.

OKVIR S RIJEČIMA

Naučite sljedeće nove riječi:

Zlostavljanje

Diskriminacija

Predrasude

Ismijavanje

Tolerancija

Definicije navedenih novih riječi možete pronaći na mrežnoj stranici organizacije Holocaust Education Ireland.

Europska unija

Projekt Šafran: U Prisjećanju na Holokaust i Lekcijama za učenje za suvremenu Europu odražavaju se načela i vrijednosti Europske unije (EU), koje se temelje na ljudskim pravima i vladavini prava i nalažu da se prema svim građanima EU-a odnosi s poštovanjem bez obzira na etničku pripadnost, invalidnost, spolnu orijentaciju ili vjerska uvjerenja. EU je uveo mjere kojima štiti sve svoje građane kako im nitko ne bi našao i kako oni ne bi našli drugima.

Zastave Europske unije, Europski parlament, Strasbourg.

Euroljani ne žele da se Holokaust ili nešto slično ikad više ponove. Od osnutka Europske unije (prvobitno nazvane Europska ekonomska zajednica) pedesetih godina 20. stoljeća Europa je u najvećoj mjeri uspjela izbjeći nove ratove i krvoprolića te ostvariti relativno miran suživot sa susjedima. EU nastoji svim svojim građanima pružiti sigurno okruženje i ravnopravnost te potiče poštovanje i toleranciju među svim svojim članicama. EU taj naziv nosi od potpisivanja Ugovora iz Maastrichta 1993. Projekt Šafran provodi se s ciljem prisjećanja na žrtve te edukacije i informiranja o Holokaustu i o opasnostima mržnje, diskriminacije i predrasuda. Sudjelovanjem u Projektu Šafran građani uče o prošlosti Europe i promišljaju o današnjoj važnoj ulozi EU-a te uče cijeniti ujedinjenu Europu koja se zasniva na temeljnim načelima.

Prisjećanje i edukacija

Cilj Projekta Šafran je podizati razinu osviještenosti o važnosti prisjećanja te o europskoj povijesti i vrijednostima Europske unije kojima se promiču mir, pomirenje i dobrobit svih njezinih građana. To se postiže poticanjem sudionika da podijele svoja iskustva u vezi s projektom u grupi The Crocus Club na Facebooku, da grade nova prijateljstva i da poštuju sve članove grupe. Sudionici se na taj način informiraju o ulozi EU-a u obrani demokracije i slobode. Broj posađenih lukovica povećavat će se kako se broj sudionika u Projektu Šafran bude povećavao svake godine. Nadamo se da će s vremenom žuti šafrani niknuti diljem EU-a kao podsjetnici na tragične godine Holokausta i ugašene dječje živote, ali i kao simboli nade i prijateljstva.

Dvojezična srednja škola Nikola Kopernik u Kotobrzegu, Poljska.

Srednja škola Nikolay Katanov, Svishtov, Bugarska.

Aktivnosti

EU
Države članice
Europske unije

Zastave

Navedite koja zastava pripada kojoj europskoj državi.

Pronađite te države na karti Europe.

Možete li pronaći vašu državu?

Izradite popis vrijednosti i temeljnih načela Europske unije.

Više informacija saznajte skeniranjem QR koda ili posjetite european-union.europa.eu

Dodatna literatura i izvori

O djeci i Holokaustu napisano je mnoštvo knjiga u kojima se govori o stvarnim ili izmišljenim događajima. Organizacija Holocaust Education Ireland savjetuje svim osobama koje žele te knjige čitati zajedno s učenicima da ih najprije pročitaju same i zatim odluče smatraju li ih primjerenima. Naša općenita preporuka je da se u dobi mlađoj od dvanaest godina te priče čitaju u okviru aktivnosti u razredu. Nastavnicima i pedagoškim djelatnicima savjetujemo da u aktivnosti uključe priče koje će zanimati djecu u njihovim državama te da pažljivo razmotre sve materijale prije nego što s njima upoznaju razred. Savjetujemo nadzor odrasle osobe i pri gledanju DVD-a i posjećivanju mrežnih stranica.

Filmovi

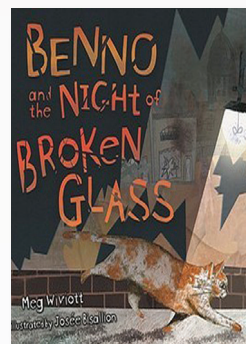
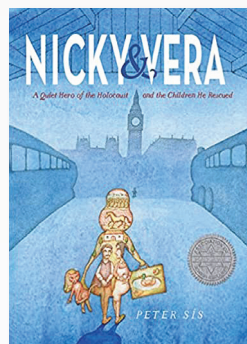
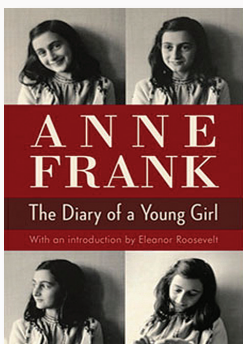
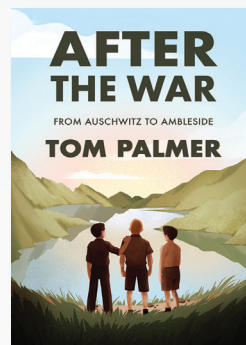
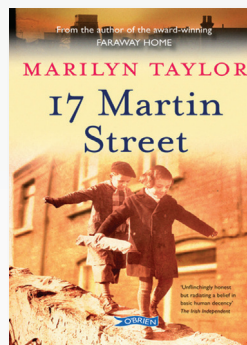
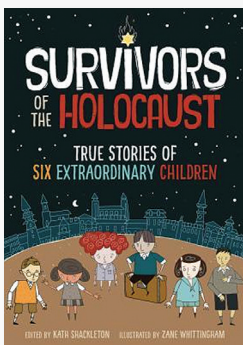
Naša je preporuka da učenici mlađi od petnaest godina gledaju sve filmove na temu Holokausta u pratnji odraslih osoba. Gledanju filmova trebala bi prethoditi priprema, a nakon toga trebao bi slijediti razgovor. U filmu *The Short Life of Anne Frank* (Kratki život Anne Frank) daje se pregled uspona nacista i progona europskih Židova. Film se može pogledati na mrežnoj stranici zaklade Anne Frank Trust UK.

Knjige

Skenirajte QR kod za pristup popisu literature prikladne za određene uzraste koji je izradila organizacija Holocaust Education Ireland.

Skenirajte QR kod za pristup popisu literature prikladne za određene uzraste koji je izradila organizacija Holocaust Education Ireland.

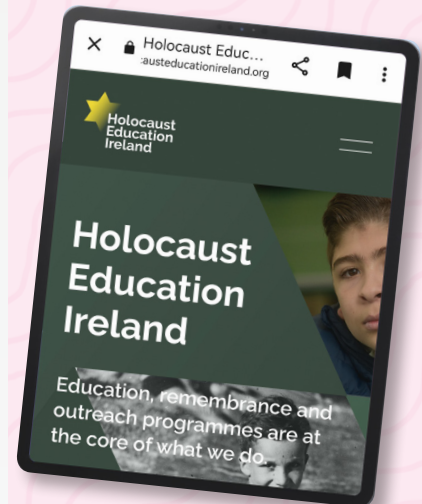

The Crocus Club

Pozivamo nastavnike da se pridruže grupi The Crocus Club na Facebooku. Ondje možete dijeliti fotografije, priče i razmišljanja s drugim sudionicima projekta iz cijele Europe.

Mrežne stranice

Holokaustu je posvećeno mnoštvo mrežnih stranica koje bi također trebali pregledati odrasli prije nego što ih preporučite mladima. U nastavku donosimo popis nekih mrežnih stranica koje preporučuje organizacija Holocaust Education Ireland:

holocausteducationireland.org

remember.org

yadvashem.org

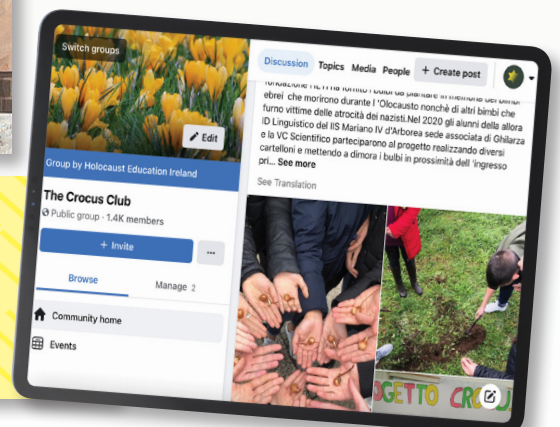
iwm.org.uk

ushmm.org

holocaust.org.uk

galiciajewishmuseum.org/en

sfi.usc.edu

Stradanja izbjeglica tijekom Holokausta i danas

U slučaju rata, gladi, poplava ili drugih prirodnih nepogoda, ljudi uvijek bježe u druge zemlje u potrazi za utočištem. Progon Židova u Njemačkoj i Austriji postao je do 1938. toliko okrutan da su Židovi očajnički tražili načine da napuste zemlju. Budući da se pojavio strah od židovske izbjegličke krize, predsjednik SAD-a Franklin D. Roosevelt sazvaio je konferenciju u Évianu u Francuskoj. Trideset i dvije zemlje sudionice pozvane su da prihvate židovske izbjeglice, međutim, nijedna to nije bila voljna učiniti. Židovi su zbog toga ostali zarobljeni unutar granica vlastitih država i do kraja rata većina ih je stradala.

Ukrajinskim izbjeglicama nudi se hrana, odjeća i sklonište u Krakovu, 2022.

Danas stotine tisuća ljudi traže azil u Europi, a čelnici europskih zemalja nastoje naći načine da im pomognu. Nije lako organizirati istovremeni prihvata tolikog broja ljudi, ali europske zemlje ne žele ponoviti pogreške iz prošlosti. Žele pronaći način da pomognu ljudima koji bježe od rata, gladi i progona. Mnogi mladi učenici dolaze iz zemalja u kojima vladaju sukobi, represija, glad i druge teškoće. Toga bismo trebali biti svjesni i tim bismo pitanjima trebali pristupiti s odgovarajućom osjetljivošću.

Holokaust i drugi genocidi u 20. stoljeću

Holokaust je jedan konkretan primjer genocida: pokušaj nezapamćenih razmjera da se unište Židovi u Europi i da se zatru svaki trag njihove kulture, povijesti i sjećanja. Tijekom Drugog svjetskog rata genocidu su bili izloženi i Romi, a ubijene su i tisuće pripadnika drugih manjina koji su pali kao žrtve nacističkih zvjerstava. U 20. stoljeću bilo je i drugih slučajeva genocida:

- Turci su u Armeniji od 1915. do 1923. ubili više od milijun Armenaca.
- Dva milijuna ljudi stradalo je u Kambodži sedamdesetih godina 20. stoljeća pod režimom Crvenih Kmera [čiji je vođa bio Pol Pot].
- U Ruandi su ekstremisti iz naroda Hutu 1994. godine ubili oko milijuna pripadnika naroda Tutsi.
- Vojska bošnjačkih Srba masakrirala je oko 8000 muslimanskih dječaka i muškaraca 1995. godine u Srebrenici.

Pod genocidom podrazumijevamo progon ljudi zbog etničke, vjerske ili kulturne pripadnosti, političkih uvjerenja ili spolne orijentacije. Genocid nastaje kad se diskriminaciji, rasizmu i mržnji dopusti da se razbuktaju i kad se ljudima uskrate ljudska i građanska prava. Stoga je važno poštovati međusobne različitosti i ustati protiv nepravde kad je uočimo.

Armenija

Ruanda

Kambodža

Bosna i Hercegovina

OKVIR S RIJEČIMA

Naučite sljedeće nove riječi:

Građanstvo

Sukob

Demokracija

Ljudska prava

Pomirenje

Represija

Odgovornosti

Definicije navedenih novih riječi možete pronaći na mrežnoj stranici organizacije Holocaust Education Ireland.

Od vremena Holokausta u svijetu je zabilježeno još mnogo slučajeva genocida.

Clifton House, Lower Fitzwilliam Street, Dublin D02 XT91, Ireland

T: +353 1 669 0593

E: info@holocausteducationireland.org

holocausteducationireland.org

 [HET_Ireland](https://twitter.com/HET_Ireland) [holocausteducationireland](https://www.instagram.com/holocausteducationireland)

 [Holocaust Education Ireland](https://www.facebook.com/HolocaustEducationIreland)